

Juan Jacinto Muñoz-Rengel

O ISTORIE A MINCIUNII

Traducere din limba spaniolă
de Mioara Adelina Angheluță

POLIROM
2024

Cuprins

Întâi de toate	11
Minus șase	13
Cu mult timp înainte. Natura	17
Doi	25
Realitatea ca simulacru.....	31
Prima mare minciună.....	49
Gândire magică și gândire mitică.....	51
Dumnezeu amăgitor	57
Minciunile Bisericii.....	73
Minciunile ateismului.....	87
Formarea societăților	89
Război și strategie	101
Spionaj și contraspionaj	105
Minciunile politice	113
Comerțul și economia.....	125
Scurtă istorie a falsificării.....	131
Arta ca falsificare.....	143
Literatura ca falsificare	151
Maeștrii suspiciunii.....	159
Minciunile științei.....	167

Prezent, hiperrealitate și postadevăr.....	177
Dragostea	199
Moartea.....	211
Și atunci, ce există cu adevărat?	215
<i>Mulțumiri</i>	229
<i>Bibliografie</i>	231

Dacă, în cele din urmă, Pilat din Pont s-ar fi conformat în ziua aceea obiceiului iudeilor de a elibera un întemnițat de Paști și ar fi dat ascultare cererii mulțimii, totul s-ar fi sfârșit în acel moment. Isus Nazarineanul ar fi plecat din Ierusalim viu și nevătămat, iar minunea învierii nu ar mai fi avut loc. Sfârșitul poveștii. Totuși, în cazul în care guvernatorul ar fi respectat legile și obiceiurile romane și ar fi ordonat în ultima clipă ca Isus să fie răstignit, cercetătorii propun alte teorii, mult mai plauzibile decât faptul că o persoană istorică reală a înviat din morți. Altfel spus, aplicând criteriul probabilității formulat de Hume, oricare dintre aceste teorii va fi mult mai ușor de acceptat decât un fenomen pe care niciunul dintre noi – cu mâna pe inimă – nu l-ar crede dacă ni s-ar spune despre el astăzi, în cazul în care nu ar exista toată această încărcătură culturală atașată acestuia.

În definitiv, nu putem trece cu vederea posibilitatea sincretismului și faptul că ideea de înviere era adânc înrădăcinată în toate tradițiile din acea parte a lumii: Osiris învia în Egipt, Baal în Canaan, Attis în mitologia greacă, la fel zeul Adonis la fenicieni și sirieni sau zeul semitic Tammuz, iar miracolul învierii era în mod incontestabil cea mai întâlnită profeție în țara lui Israel.

Una dintre teorii spune că ucenicii ar fi furat trupul lui Isus, posibilitate menționată chiar în Noul Testament, într-o încercare de apărare împotriva previzibilelor bănuieli: „Spuneți că ucenicii Lui, venind noaptea, L-au furat, pe când noi dormeam; și de se va auzi aceasta la dregătorul, noi îl vom îndupleca și pe voi fără grijă vă vom face. Iar

ei, luând arginții, au făcut precum au fost învățați. Și s-a răspândit cuvântul acesta între Iudei până în ziua de azi” (Matei 28, 13-15). Într-adevăr, insinuările de acest fel s-au perpetuat de-a lungul secolelor. Dacă lucrurile s-au întâmplat așa, dacă ucenicii au furat trupul lui Hristos din mormânt, e posibil să fi făcut asta cu cele mai bune intenții, convinși fiind de iminenta lui înviere și voind să se asigure că astfel Mesia avea să se afle din nou printre ei. Însă, dat fiind faptul că era vorba despre un grup de șaptezeci de ucenici, există posibilitatea ca o parte dintre ei să fi premeditat acțiunea, ceea ce ne-ar pune în fața celei mai mari operații de falsificare și de marketing din istoria religiilor.

Altă teorie se axează pe figura lui Caiafa, care avea motive să vrea să-și păstreze puterea de cel mai înalt reprezentant religios al evreilor și care putea face în așa fel ca trupul să dispară pentru a le spune apoi ucenicilor să caute rămășițele pământești în Galileea, împiedicând astfel transformarea mormântului lui Isus într-un loc de pelerinaj, ceea ce ar fi contribuit la amplificarea legendei. Evident, ar fi însemnat că el a apreciat greșit consecințele unei asemenea dispariții.

Există multe alte ipoteze care țin seama de faptul că, în Iudeea acelor vremuri, jefuirea mormintelor era o practică frecventă, de faptul că organele atât ale celor morți de curând, cât și ale unor persoane cu viață sfântă erau căutate pentru ritualurile cel mai des practicate, de faptul că, pe atunci, trupurile condamnaților ajungeau în gropi comune, ca și de faptul că, adeseori, locurile de

îngropăciune se confundau... Toate aceste ipoteze sunt mai plauzibile decât o minune.

Chiar și așa, ce anume dovedește un mormânt gol? Fără îndoială, imaginea nișei goale era foarte răspândită ca simbol printre sectele iudaice, în sânul cărora actul învierii avea loc cu oarecare periodicitate. Astăzi însă, dacă dispăre un cadavru dintr-un mormânt, dintr-o capelă mortuară sau de la morgă, primul nostru gând ar fi să contactăm poliția și abia la urmă ne-am gândi că decedatul a înviat. Cu alte cuvinte, dacă minunea învierii avea să fie evenimentul cel mai important, cel mai ieșit din comun al creștinismului, de ce Hristos nu a rămas după aceea mai mult timp printre cei vii? Nu ar fi putut să se arate mai multor martori, să fi apărut în mijlocul mulțimilor, să se lase purtat pe brațe înaintea lui Caiafa și a celorlalți dușmani ai săi? Căci ce rost mai are învierea dacă este urmată la scurt timp de înălțarea la ceruri? Nu trebuie să uităm că, din perspectiva Bisericii, conform Sinodului din anul 381 de la Niceea, Hristos este consubstanțial cu Dumnezeu. El ar fi putut să știe așadar tot ceea ce avea să se întâmple în viitor, să cunoască cele mai complexe discipline științifice ale viitorului, să vorbească, ba chiar să scrie în toate limbile pământului, dar dacă, din vreun motiv necunoscut, ar fi hotărât să nu lase altă dovadă a divinității sale decât învierea, nu ar fi putut să o facă în așa fel încât să nu lase loc niciunei îndoieli?

În comparație cu acest artificiu, ce mai contează celelalte minciuni ale Bisericii? Ce importanță poate să mai aibă faptul că niciunul dintre ucenici nu a făcut niciodată referire la

neprihănirea Mariei, ignorată complet de aceștia zeci de ani, și că acest uimitor miracol se sprijină doar pe o eroare de traducere din Vechiul Testament (Isaia 7, 14)¹? O altă greșeală bine gândită a tălmăcitorilor textului original – înlocuirea cuvântului „tânăra” sau „fată” cu „fecioară” într-un singur loc – pe care Biserica o ascunde și în ziua de azi. I-a mai păsat cuiva dintre cei care au continuat să vorbească despre fecioria Mariei că, în tot acest timp, ea a mai avut patru fii și tot atâtea fiice cu Iosif (Matei 13, 54-58²; Marcu 6, 1-6³;

-
1. „Pentru aceasta Domnul meu vă va da un semn: Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel” (n.t.).
  2. „Și venind în patria Sa, îi învăța pe ei în sinagoga lor, încât ei erau uimiți și ziceau: De unde are El înțelepciunea aceasta și puterile? Au nu este Acesta fiul teslarului? Au nu se numește mama Lui Maria și frații (verii) Lui: Iacov și Iosif și Simon și Iuda? Și surorile (verișoarele) Lui au nu sunt toate la noi? Deci, de unde are El toate acestea? Și se sminteau întru El. Iar Isus le-a zis: Nu este proroc disprețuit decât în patria lui și în casa lui. Și n-a făcut acolo multe minuni, din pricina necredinței lor” (n.r.).
  3. „Și a ieșit de acolo și a venit în patria Sa, iar ucenicii Lui au mers după El. Și, fiind sâmbătă, a început să învețe în sinagogă. Și mulți, auzindu-L, erau uimiți și ziceau: De unde are El acestea? Și ce este înțelepciunea care I s-a dat Lui? Și cum se fac minuni ca acestea prin mâinile Lui? Au nu este Acesta teslarul, fiul Mariei și fratele lui Iacov și al lui Iosi și al lui Iuda și al lui Simon? Și nu sunt, oare, surorile Lui aici la noi? Și se sminteau întru El. Și le zicea Isus: Nu este proroc disprețuit, decât în patria sa și între rudele sale și în casa sa. Și n-a putut acolo să facă nici o minune, decât că, punându-și mâinile peste puțini bolnavi, i-a vindecat. Și se mira de necredința lor. Și străbătea satele dimprejur învățând” (n.r.).

Luca 8, 19-21¹; Ioan 2, 12²)? Odată ce acceptăm minunea învierii și cedăm în fața credulității, celelalte nepotriviri devin detalii lipsite de relevanță. Ce mai contează că Isus nu a cerut să se întemeieze o Biserică în numele lui sau că a interzis în mod explicit preoția ca profesie pentru că, din cauza acesteia, unii se consideră mai presus de ceilalți? Pentru cine, până la urmă, reprezintă o piedică faptul că Biblia afirmă sus și tare că „Dumnezeu, Care a făcut lumea și toate cele ce sunt în ea, Acesta fiind Domnul cerului și al pământului, nu locuiește în temple făcute de mâini” (Faptele Apostolilor 17, 24) sau că respinge în mod categoric cultul imaginilor?

Că datinile neamurilor sunt deșertăciune: aceia taie un lemn din pădure și mâinile meșterului îl lucrează cu toporul; apoi îl îmbracă cu argint și cu aur, îl întăresc cu cuie și cu cio-canul, ca să nu se clatine. Așa sunt dumnezeii neamurilor. Stau ca niște sperietori într-o grădină cu pepeni și nu grăiesc, sunt purtați pentru că nu pot merge. Nu vă temeți de ei, că nu pot face rău, dar nici bine nu sunt în stare să facă (Ieremia 10, 3-5).

Cultul idolilor, care se manifestă în zilele noastre în bisericile catolice și chiar pe străzi timp de cel puțin o

-
1. „Și au venit la El mama Lui și frații; dar nu puteau să se apropie de El din pricina mulțimii. Și I s-a vestit: Mama Ta și frații Tăi stau afară și voiesc să Te vadă. Iar El, răspunzând, a zis către ei: Mama mea și frații Mei sunt aceștia care ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l îndeplinesc” (n.r.).
  2. „După aceasta S-a coborât în Capernaum, El și mama Sa și frații și ucenicii Săi, și acolo n-a rămas decât puține zile” (n.r.).

săptămână pe an, se aseamăna cum nu se poate mai bine cu ceea ce resping textele revelate. Să nu uităm totuși că însăși iconografia creștină înfățișează de obicei Credința cu o legătură în jurul ochilor.

Doar privind lucrurile din această perspectivă se poate explica triumful unei Biserici, a Vaticanului, care a spus „să nu râvnești la bunul altuia”, dar s-a înconjurat de giuvaere, bogății și lux, adunând averi neînchipuite de mintea omenească.

A spus „să nu ucizi”, apoi a pornit cruciadele și a înființat Inchiziția, cea mai cumplită mașinărie de tortură și genocid creată de om până la soluția finală a naziștilor.

A mai spus „să nu minți”. Și s-a inventat Adevărul.